

# ПОРАДНИК ДЛЯ ПІДПРИЄМЦЯ

Квітень  
2022

**Відповідно до Закону від 12 березня 2022 року про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї країни, громадяни України, які легально проживають у Польщі та мають номер PESEL, можуть здійснювати господарську діяльність на тих самих умовах, що й громадяни Польщі. Наш посібник розроблено, щоб допомогти вам вибрати відповідну правову форму для вашого бізнесу.**

## 1. Господарська діяльність у Польщі

Підприємець, який хоче відкрити бізнес у Польщі, може вибрати одну з різних організаційно-правових форм: приватне підприємництво або товариство.



Якщо діяльність буде здійснюватися спільно кількома особами, її необхідно буде проводити у формі товариства.

Завжди варто пам'ятати, що ФОП – не єдиний варіант, доступний підприємцю.

При виборі форми діяльності **вирішальним критерієм буде обсяг відповідальності** підприємця за зобов'язання.

У випадку товариств з обмеженою відповідальністю відповідальність обмежується внесеними вкладками. В інших формах підприємницької діяльності це питання необхідно розглядати щоразу.

У деяких формах господарської діяльності особисте майно підприємця та його подружжя (залежно від шлюбного режиму) може бути використане для сплати зобов'язань (боргів).

## 2. Індивідуальне підприємство

Індивідуальне підприємство і керуючий ним підприємець – це одне й те саме. Така структура полегшує управління підприємством і зменшує формальності. З формальної точки зору потрібна лише реєстрація в Реєстрі підприємців (CEIDG – Центральний реєстр та відомості про господарську діяльність).

Ця форма підприємницької діяльності, однак, не має окремої юридичної особи, а отже, не дозволяє ефективно захистити майно підприємця від відповідальності за зобов'язання.

У разі фінансових труднощів кредитори ФОП можуть пред'явити претензії та вимагати **погашення з особистого майна підприємця**. Крім того, підприємець не

може забезпечити частину свого особистого майна шляхом складання декларації про те, що на нього не накладається арешт. Особиста власність і власність «компанії» ідентичні.

### 3. Ведення підприємницької діяльності у формі товариства

Польське законодавство передбачає шерэг товариств, якими можуть користуватися підприємці.

Такі як:

#### Товариства особові:

- відкрите товариство,
- партнерське товариство,
- акціонерно-командитне товариство,
- командитне товариство.

#### Товариства капітальні:

- товариство з обмеженою відповідальністю,
- просте акціонерне товариство,
- акціонерне товариство.

Деякі з цих форм більш популярні через менші експлуатаційні витрати та простіше керування.

Капітальні товариства дуже поширені в Польщі. Їхня діяльність багато в чому більш гнучка, ніж у товариств особових. З цієї причини вони часто є кращим рішенням для підприємців, які хочуть розпочати бізнес у Польщі.

Товариство з обмеженою відповідальністю, у свою чергу, набагато частіше використовується в Польщі для ведення бізнесу, ніж акціонерне товариство.

### 4. Товариство з обмеженою відповідальністю (spółka z o.o.)

Товариство з обмеженою відповідальністю є найпоширенішою формою ведення бізнесу в Польщі завдяки своїм численним перевагам. Розмір статутного капіталу може вільно визначатися акціонерами (з урахуванням встановленого нормативно-правовим актом мінімального статутного капіталу), а відповідальність акціонерів обмежується розміром їх вкладів.

#### Створення товариства

Для створення товариства з обмеженою відповідальністю необхідно :

- укласти договір товариства,
- внести вклади партнерам для покриття всього статутного капіталу, а також у разі придбання частки за ціною, вищою за номінальну вартість, також внести надлишок,
- призначити правління,
- Створити наглядову раду або ревізійну комісію, якщо це передбачено законом або статутом,
- записати до реєстру.

Договір повинен бути укладений партнерами **у формі нотаріального акту**.

**У цьому договорі повинні бути зазначені:** фірма(назва) та місцезнаходження товариства, предмет діяльності, розмір статутного капіталу, кількість та номінальна вартість акцій, придбаних окремими партнерами, термін існування товариства, якщо він укладений на визначений період.

Договір також можна укласти через інтернет – заповніть форму договору, розміщену на сайті Мін'юсту (шаблон договору). Для цього необхідно мати довірений профіль і номер PESEL. З цієї причини легшим рішенням буде укладення нотаріального акту у нотаріуса.

**Увага!** капітал повинен бути повністю внесений партнерами.

Підприємство стає юридичною особою після внесення його до Національного судового реєстру. До цього вона може працювати протягом 6 місяців як «компанія в організації».

### **Кількість партнерів, відповідальність партнерів**

Товариство з обмеженою відповідальністю може бути створено щонайменше одним партнером - фізичною особою та/або юридичною особою (єдиним партнером не може бути інше ФОП).

Відповідно до польського законодавства, за зобов'язання **товариства з обмеженою відповідальністю** відповідальність несе тільки підприємство як юридична особа. Однак це не означає, що його партнери ніколи не несуть ніякої **відповідальності**.

Важливо, що кожен партнер відповідає за зобов'язання компанії лише до розміру свого вкладу – що є найбільшою перевагою цієї структури.

Партнер має право брати участь у прибутках, які розкриваються у річній фінансовій звітності та призначені для розподілу за рішенням зборів. Якщо партнерським договором не передбачено інше, прибуток розподіляється пропорційно кількості акцій, що належать кожному партнеру.

### **Капітал, вартість вкладів та характер вкладів**

Мінімальний капітал – 5000 злотих. Номінальна вартість акцій не може бути нижчою за 50 злотих.

Можна зробити внески:

- готівкою,
- в натурі (у цьому випадку в статуті має бути чітко визначено призначення натурального внеску).

## Органи товариства

### Правління:

Правління керує справами товариства та представляє його – тому є обов'язковим органом. Правління складається з одного або кількох членів, які можуть бути обрані з числа партнерів або третіх осіб. Члени правління призначаються та звільняються з посади рішенням всіх членів, якщо інше не передбачено статутом.

Строк повноважень правління визначається статутом.

### Збори партнерів:

Збори акціонерів складаються з усіх партнерів товариства. Скликається у звичайний або позачерговий спосіб для таких цілей, як затвердження річної фінансової звітності або прийняття рішень щодо **важливих подій у житті компанії**.

Загальні збори приймають, зокрема, рішення з таких питань:

- затвердження звіту Правління про діяльність товариства, річної фінансової звітності за попередній фінансовий рік та надання членам органів товариства затвердження щодо виконання ними своїх обов'язків,
- вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної під час створення товариства або здійснення управління чи нагляду,
- продаж або оренда підприємства або його організованої частини та встановлення на них обмеженого права власності,
- купівля-продаж нерухомого майна, безстрокове користування або частки нерухомості, якщо інше не передбачено статутом,
- відшкодування додаткових платежів, здійснених партнерами.

### Наглядова рада:

Створення наглядової ради є обов'язковим у компаніях з капіталом понад 500 тис. злотих та більше 25 партнерів. В інших компаніях він необов'язковий (його можна створити, але нормативно-правові акти не зобов'язують його до цього)

Наглядова рада складається не менше ніж з трьох членів, які призначаються та звільняються з посади рішенням партнерів (тільки фізичні особи).

Її завданням є контроль за діяльністю компанії та забезпечення належного управління компанією.

### Податки

Товариство з обмеженою відповідальністю оподатковується податком на прибуток підприємств за єдиною ставкою 19%.

**Увага!** Партнери також обкладаються податком безпосередньо з дивідендів.

## 5. Акціонерне товариство (SA)

Акціонерне товариство є найпоширенішим вибором, коли необхідно створити **велике товариство**, в якому працюють кілька осіб, а їх участь у товаристві ґрунтується на вкладеному капіталі. Ця форма дає змогу реалізовувати проекти, які потребують значної капіталізації або розвитку на фондових ринках. Порівняно з іншими компаніями витрати на управління акціонерним товариством вищі, особливо через обов'язковий щорічний аудит фінансової звітності. Конструкція також складніша.

### Створення товариства

Договір повинен бути укладений партнерами у формі нотаріального акту. У цьому договорі мають бути зазначені: фірма(назва) та юридична адреса компанії, предмет діяльності, розмір статутного капіталу та сума, сплачена до реєстрації для покриття статутного капіталу, номінальна вартість акцій та їх кількість, із зазначенням того, чи є акції іменними чи на пред'явника; термін дії товариства, якщо воно було укладено на визначений термін.

Підприємство набуває статусу юридичної особи після внесення до Національного судового реєстру.

### Кількість, характер та відповідальність акціонерів

Акціонерне товариство може бути створено **щонайменше одним акціонером** - фізичною особою та/або юридичною особою (єдиним акціонером не може бути одноосібне товариство з обмеженою відповідальністю).

Кожен акціонер відповідає за зобов'язаннями товариства лише до розміру свого вкладу.

Акціонери мають право брати участь у прибутках, розкритих у річній фінансовій звітності, перевіреній сертифікованим аудитором та призначеній для виплати акціонерам загальними зборами. В основному прибуток розподіляється відповідно до кількості акцій, якими володіє кожен акціонер. Якщо акції оплачені не повністю, прибуток розподіляється відповідно до платежів, здійснених на оплату акцій.

## Капітал, вартість акцій та характер вкладів

Вклад повинен бути оформлений у письмовій формі. Вклади можуть бути:

- готівкою,
- у натурі.

Статут, звичайно, може передбачати інші заходи щодо розподілу прибутку. Акціонерне товариство повинно мати мінімальний капітал 100 000 злотих.

Номінальна вартість акцій не може бути нижчою за **1 грош**.

## Органи управління

### Правління:

Строк повноважень членів правління не може перевищувати **5 років**. Як і в товаристві з обмеженою відповідальністю, правління представляє товариство та веде його справи. Призначення правління є обов'язковим, але в акціонерному товаристві, як правило, наглядова рада призначає та звільняє членів правління (якщо інше не передбачено статутом товариства).

### Загальна рада:

Загальна рада є **обов'язковим** органом. До його складу входять усі акціонери компанії. Він скликається у звичайний або надзвичайний спосіб для таких цілей, як затвердження річної фінансової звітності або прийняття рішень щодо **важливих подій у житті компанії**.

### Наглядова рада:

В випадку акціонерного товариства наглядова рада завжди є **обов'язковим органом**. Він здійснює постійний нагляд за діяльністю компанії в усіх сферах її діяльності.

Її завданням є призначення членів Правління та забезпечення належного управління компанією членами Правління.

Зокрема, наглядова рада відповідає за оцінку звітів з точки зору їх відповідності записам, документам і фактичному становищу, а також за висновки правління щодо розподілу прибутків або покриття збитків, а також за подання загальній раді письмового річного звіту, що містить результати цієї оцінки.

До складу правління входять не менше 3 осіб, фізичних осіб, які призначаються загальною радою акціонерів (якщо інше не передбачено статутом товариства).

### Податки

Акціонерне товариство оподатковується податком на прибуток підприємств за єдиною ставкою 19%.

**Увага!** Акціонери також обкладаються податком безпосередньо з дивідендів.

## 6. Просте акціонерне товариство (PSA)

З 1 липня 2021 року в Польщі можна створити просте акціонерне товариство. Його головна мета — забезпечити гнучкість для інноваційних стартапів.

Воно поєднує ознаки товариства партнерського та акціонерного товариства. Основною спільною рисою з партнерським товариством є, перш за все, можливість зробити внесок у натуральній формі (у вигляді робіт або послуг).

### Створення товариства

Щоб створити просте акціонерне товариство необхідно:

- укладення корпоративного договору,
- створення органів управління товариства, передбачених законом або статутом;
- здійснення платежів акціонерами,
- внесення компанії до реєстру,
- внесення вкладів акціонерами на покриття статутного капіталу.

Статут повинен бути укладений партнерами у формі нотаріального акту. У цьому договорі має бути зазначено: назву компанії (найменування) та місцезнаходження підприємства, предмет діяльності, розмір статутного капіталу, а якщо внески вносяться в натуральній формі (у вигляді робіт чи послуг): вид та тривалість послуги, склад органів, час діяльності компанії.

Як і товариство з обмеженою відповідальністю, просте акціонерне товариство можна створити **в режимі онлайн**. Установчий документ необхідно подати через веб-сайт Мін'юсту. Однак для цього потрібно мати довірений профіль і номер PESEL.

Товариство стає юридичною особою після внесення його до Національного судового реєстру. До цього вона може працювати 6 місяців як «компанія в організації».

### Кількість, характер та відповідальність акціонерів

Товариство з обмеженою відповідальністю може бути створено щонайменше одним акціонером - фізичною особою та/або юридичною особою (однак єдиним акціонером не може бути ФОП).

Акціонери не зв'язані зобов'язаннями товариства, а це означає, що їх відповідальність **обмежена розміром їхніх вкладів**.

Акціонер має право брати участь у прибутках, а також отримувати **виплату** зі статутного капіталу в розмірі, зазначеному в річній фінансовій звітності та призначеному для розподілу за рішенням загальних зборів (якщо інше не передбачено статутом товариства).



В основному, прибуток **ділиться за частками**.

### Капітал, вартість акцій та характер вкладів

**Статутний капітал повинен бути не менше 1 злотого**. Акції не мають номінальної вартості, є частиною статутного капіталу та є неподільними.

Його можна внести:

- готівкою,
- негрошова форма,
- у вигляді роботи або надання послуг.

Акції не матеріалізуються у вигляді документа (свідоцтва, як в акціонерному товаристві).

### Органи управління

Слід зазначити, що правилами про органи управління простих акціонерних товариств передбачено **ряд відмінностей** від товариства з обмеженою відповідальністю або акціонерного товариства. .

### Правління або Рада директорів:

У простому акціонерному товаристві має бути створено **правління** або **раду директорів**.

**Правління** керує діяльністю товариства та представляє його за межами. Правління складається з одного або кількох членів. Члени правління призначаються та звільняються з посади рішенням акціонерів, якщо інше не передбачено Статутом.

Якщо в товаристві є наглядова рада, цей орган призначає та звільняє членів правління (якщо інше не передбачено статутом). Строк повноважень визначається в статуті.

**Рада директорів** також керує та представляє компанію. Він складається з одного або **кількох директорів**. Директори призначаються та звільняються з посади за рішенням акціонерів, якщо інше не передбачено статутом товариства.

Статут може розрізняти завдання певних директорів, які визначаються як:

- виконавчі директори,
- не виконавчі директори.

### Загальна рада:

Загальна рада складається з усіх акціонерів і може збиратися на чергову або позачергову сесію для **затвердження річної фінансової звітності** або прийняття рішення про важливі події в житті товариства. Загальна рада приймає рішення, зокрема:

- затвердження звіту Правління про діяльність товариства, річної фінансової звітності за попередній фінансовий рік,

- дивіденди або покриття збитків,
- звільнення членів наглядових органів товариства від виконання покладених на них обов'язків.

### Наглядова рада:

Статут товариства може передбачати **обов'язок щодо призначення наглядової ради**.

Він здійснює постійний нагляд за діяльністю компанії в усіх сферах її діяльності.

До його складу входять не менше **3-х членів**, фізичних осіб, які призначаються рішенням акціонерів (якщо інше не встановлено статутом).

### Податки

Просте акціонерне товариство оподатковується податком на прибуток підприємств за єдиною ставкою 19%.

**Увага!** Акціонери також обкладаються податком безпосередньо з дивідендів.

## 7. Явне товариство

Повне товариство - це форма, яка дозволяє вести широкий спектр підприємницької діяльності.

Цей тип партнерства особливо підходить для компаній з **невеликою кількістю партнерів**.

### Створення товариства

Договір має бути складений у **письмовій формі, інакше він є недійсним**. Він повинен містити всю обов'язкову інформацію (назва компанії та місце заснування, предмет діяльності, внески та їх вартість, тривалість, якщо визначена).

Назва компанії має містити прізвище або ім'я хоча б одного з партнерів.

### Кількість, характер і відповідальність партнерів

Товариство повинно мати не менше двох партнерів. Це можуть бути юридичні або фізичні особи та організаційні підрозділи **без статусу юридичної особи**.

Кожен із партнерів відповідає за **зобов'язання товариства необмежено** всім своїм майном, солідарно з іншими учасниками та товариством. Відповідальність партнерів **субсидіарна**. Тому кредитор товариства може подати до суду на його акціонерів лише після безуспішної спроби сплати безпосередньо з **майна товариства**.

### Представництво

В принципі, **всі партнери** мають право та зобов'язання представляти компанію та вести її справи.

Статут може передбачати, що управління товариством належить виключно до компетенції одного або кількох партнерів. Однак це обмеження буде застосовуватися лише між партнерами і не може застосовуватися проти третіх сторін. Крім того, керуючий партнер товариства може не отримувати жодної винагороди за виконання цієї функції.

### Податки

Залежно від типу партнера діяльність компанії обкладається податком на доходи фізичних осіб за прогресивними ставками:

- 17% < 120 000 PLN,
- 32% > 120 000 PLN.

або податок на прибуток підприємств за фіксованою ставкою 19%.

## 8. Командитне товариство

Товариство з обмеженою відповідальністю - це товариство, в якому в інтересах розрізняти два типи партнерів: повних партнерів і партнерів з обмеженою відповідальністю, чії права та обов'язки в товаристві не будуть однаковими.

### Створення товариства

Договір оформлюється у формі **нотаріального акту і повинен містити всі обов'язкові відомості** (назва товариства та місце його юридичного офісу, мета діяльності тощо).

Назва товариства має складатися з прізвища принаймні одного партнера з обмеженою відповідальністю і не може вказувати назви повних партнерів - В іншому випадку генеральний партнер несе без обмежень відповідальність за боргами товариства, так само, як і партнер з обмеженою відповідальністю.

### Кількість, характер і відповідальність партнерів

Партнерів має бути не менше двох – повний учасник, який має таке ж юридичне становище, що й учасник явного товариства, тобто відповідає за борги товариства без обмежень, та командитник, відповідальність якого обмежена зазначеним розміром. У договорі товариства як «сума командитова».

### Представництво

Командитне товариство представляє один або кілька повних партнерів. Партнер з обмеженою відповідальністю може представляти товариство лише як довірена особа.

## Податки

Залежно від типу партнера діяльність компанії обкладається податком на доходи фізичних осіб за прогресивними ставками або податком на прибуток підприємств за фіксованою ставкою 19%.

## 9. Акціонерно-командитне товариство

### Створення товариства

Договір товариства має бути оформлений **у формі нотаріального акту**. Ці документи повинні включати, серед іншого, найменування та місцезнаходження, предмет діяльності, вклади повних партнерів та їх вартість, термін дії, якщо визначений, а також статутний капітал та номінальну вартість акцій. Капітал не може бути менше **50 000 злотих**.

Найменування товариства має містити прізвище хоча б одного командитника і не може вказувати прізвища партнерів. В іншому випадку такий партнер несе відповідальність за боргами товариства без обмежень, як і командитник.

### Кількість, характер і відповідальність партнерів

Партнерів має бути не менше двох – повний партнер, який перебуває в такому самому правовому становищі, що й учасник явного товариства, тобто він без обмежень відповідає за борги товариства, та акціонер, який не відповідає за борги товариства.

### Представництво

Командитне товариство представляє один або кілька повних партнерів. Акціонер може представляти товариство лише як довірена особа.

Найважливіші для товариства питання вимагають рішення загальної наради.

У обмеженому акціонерному товаристві можливе створення наглядової ради. Якщо кількість акціонерів перевищує двадцять п'ять, призначення наглядової ради є **обов'язковим**.

## Податки

Залежно від типу партнера діяльність компанії обкладається податком на доходи фізичних осіб за прогресивними ставками або податком на прибуток підприємств за фіксованою ставкою 19%.

## 10. Партнерське товариство

Вибір цієї форми залишено для певних професій - товариство можуть заснувати **лише фізичні особи, які мають спеціальну професійну кваліфікацію** для виконання даної професії.

## Створення товариства

Договір має бути письмовим, інакше він буде недійсним. На додаток до основних елементів, таких як об'єкт діяльності, назва та місце знаходження, слід згадати професії партнерів.

Що стосується системи партнерства, то правила про явне товариство, як правило, застосовуються до професійних партнерств.

## Кількість, характер і відповідальність партнерів

Компанія повинна мати принаймні двох партнерів. Партнери повинні мати відповідну кваліфікацію та дозвіл для виконання професій, зазначених у Кодексі комерційних компаній. Перелік професій:

- Адвокат,
- Аптекарь,
- Архітектор,
- Інженер-будівельник,
- Аудитор,
- Страховий брокер,
- Податковий радник,
- Брокер з цінних паперів,
- Інвестиційний радник,
- Бухгалтер,
- Лікар,
- Стоматолог,
- Ветеринар,
- Нотаріус,
- Медсестра,
- Акушерка / акушер,
- Фізіотерапевт,
- Юрисконсульт,
- Патентний радник,
- Оцінювач нерухомості
- Присяжний перекладач.

Партнер не несе особистої відповідальності за дії або бездіяльність інших партнерів, однак партнери можуть розширити обсяг своєї відповідальності.

Виконання вільної професії на може бути обумовлено виконанням додаткових вимог, зазначених у нормативних актах.

## Представництво

Кожен партнер може представляти компанію та нести відповідальність за неї, якщо інше не передбачено договором.

У товариському договорі може бути передбачено, що керівництво справами товариства та представництво покладається на правління.

## Податки

Діяльність партнерів обкладається податком на доходи фізичних осіб за прогресивними ставками:

- 17% < 120 000 PLN,
- 32% > 120 000 PLN.

***Пам'ятайте, що всі види діяльності, пов'язані з відкриттям бізнесу,  
вимагають додаткових знань і професійних навичок.***

***Завжди варто звернутися за консультацією до фахівця з права.***

## Питання? Відповіді!

### Які податки та внески на соціальне страхування підлягають сплаті?

Відкриття бізнесу означає сплату податків та внесків на соціальне страхування. Ці суми будуть відрізнятися в залежності від вибору юридичної структури та специфіки бізнесу. Це дуже складне питання. У разі конкретного проекту рекомендується проконсультуватися з кваліфікованим спеціалістом – особливо зараз, після запровадження абсолютно нових податкових норм т. зв. Польського Ладу.

### Якими є витрати на реєстрацію товариства?

Витрати такі:

- 500,00 злотих - запис до Національного судового реєстру (250,00 злотих - запис відповідно до статутної форми телеінформаційного систему),
- 250,00 злотих - кожна зміна запису в Національному судовому реєстрі (200,00 злотих - зміна запису, внесеного відповідно до зразка телеінформаційного систему),
- 100,00 злотих - оголошення в Суді та Економічному моніторі (обов'язкове для запису до Національного судового реєстру та інші).

### Чи можу я змінити свою компанію?

**Так**, будь-яка форма товариства може бути перетворена в будь-яку іншу форму, будь то товариство особове або товариство капітальне. Таким чином, невелику структуру, яка хоче поступово розвиватися, поки не стане публічною, можна в потрібний момент перетворити на товариство з обмеженою відповідальністю.

### Чи можу я стати партнером існуючого товариства з обмеженою відповідальністю?

**Так**, фізична або юридична особа може стати партнером товариства з обмеженою відповідальністю шляхом придбання вкладів, наприклад, за договором купівлі-продажу.

### Чи мають компанії в Польщі ідентифікаційні номери?

**Так**, у Польщі компанії мають номер **KRS** (Національний судовий реєстр). Це 10-значний номер, який присвоюється під час реєстрації в реєстрі підприємців.

### Де можна знайти бази даних про підприємства?

Всю інформацію про компанії, зареєстровані в Національному судовому реєстрі (KRS), можна знайти за допомогою безкоштовної та доступної пошукової системи:

<https://ekrs.ms.gov.pl/>

*Вже вибрали юридичну форму?*

*Підписали договір?*

*Дивись наш список інших важливих пунктів!*

## CHECKLIST

- Напиши бізнес-план
- Відкрий рахунок у банку
- Подумай о додатковому фінансуванню
- Знайди місце для офісу
- Застрахуй бізнес/фірму
- Створи сайт
- Знайди хорошого бухгалтера...
- ...та юриста.





## **Увага!**

Цей посібник має на меті надати загальну інформацію про стан корпоративного права в Польщі, щоб читач міг легше реалізувати свої плани щодо відкриття бізнесу. Однак представленої тут інформації недостатньо для відкриття бізнесу без консультації компетентного професіонала.

Питання юридичного та бухгалтерського обліку дуже складні і завжди вимагають глибокого аналізу.